

14 januari 2024

EENHEID IN DE KERK

Efeziërs 4, vers 1 t/m 16

Een klemmende oproep tot eenheid

Zeven keer kwam het woord 'één' in dit middelste gedeelte van de brief van Paulus aan de Efeziërs voor. Nu, als in de Bijbel iets *zeven* keer wordt gezegd, dan is het echt belangrijk. 'Zeven' is het getal van de volheid. Het getal zeven geeft aan: 'het is compleet, het is totaal, volledig.' (Denk maar aan de zeven scheppingsdagen.) Als Paulus zeven keer het woordje 'één' achter elkaar schrijft, middenin een brief aan een gemeente..., dan wil hij daarmee zeggen: dat één-zijn, die eenheid is enorm, maar dan ook enorm belangrijk.

Binnen de PKN en binnen de CGK vinden wij het woordje één eigenlijk een verdraaid lastig woord, maar dat geldt volgens mij voor alle kerkverbanden. Maar we kunnen er niet om heen, we moeten er ook niet om heen, dat zou letterlijk en figuurlijk echt 'zonde' zijn. Ik zal daarom in deze preek eerst uitleggen waarom die eenheid zo belangrijk is en zal dat woordje 'één' in het kader van de brief proberen neer te zetten. Ik geef wat context, wat achtergrondinformatie. En daarna zal ik dat woordje 'één' wat meer gaan inkleuren: wat is dat één-zijn, die eenheid dan precies? En hoe krijgt dat vorm?

Waarom is eenheid zo belangrijk?

Allereerst: waarom is die eenheid zo belangrijk? Waarom moeten wij ons daar zo druk over maken, ook al kost dat allemaal energie en levert het soms een hoop gedoe op en heb je er soms ook gewoon geen zin in? Paulus zegt er twee dingen over. Ten eerste: wij horen één te zijn, de eenheid na te streven, *omdat God één is*. God is één. Dat was en is de geloofsbelijdenis van Israël. 'Hoor Israël, de Heere onze God, de Heere is één'. Deze geloofsbelijdenis – het 'Sjema' – wordt door gelovige joden elke dag twee keer opgezegd, 's morgens en 's avonds. Men belijdt dat God één is, dat Hij uniek is, enig, niemand is als Hij. En men dankt God voor Zijn eenheid. God is veelzijdig maar niet gespleten. Verrassend, steeds weer anders voor ons, maar tegelijkertijd één en daarom: stabiel, betrouwbaar, een en al trouw. En daarom ook: je zekerheid. Je kunt op Hem aan, altijd. God is één. 'Uit één stuk.' *Eén God en Vader van allen, Die boven allen en door allen en in u allen is*, zo sluit Paulus zijn 7 x 1 uitspraken af.

God, de Heere is één. En ook – dat heeft er alles mee te maken: het lichaam van de Heer is één. Daar begon Paulus deze 7 x 1 uitspraken mee: *één lichaam*, één Geest, één... Het lichaam, daarmee bedoelt Paulus de kerk, de gemeente. De gemeente is het lichaam van Christus, zo lezen wij ook op andere plaatsen in de Bijbel. En daarom heten kerkmensen ook ledematen, lidmaten. Dus: één God, één Heer en één lichaam, zo zegt Paulus.

Logisch eigenlijk, want een lichaam dat niet één is, maar uit allemaal losse onderdelen bestaat dat is geen lichaam. Dat is een verminkt lichaam. Ja, nog erger: een stoffelijk overschot, want allemaal losse ledematen en

organen bij elkaar, daar zit geen leven in. Nu, als ik het zo zeg, dan durf ik deze woorden eigenlijk niet eens op de kerk anno 2024 te plakken...

Maar even terug: waarom is die eenheid zo belangrijk? Omdat God één is. De Heer is één en ook het lichaam, het lichaam van onze Heere Jezus Christus is één. In de Bijbel kom je meerdere keren het gebod van God tegen: 'wees heilig, want Ik ben heilig'. Nou, zo zou je ook kunnen parafraseren: 'wees één, want Ik ben één'.

En er is volgens Paulus nog iets, waarom die eenheid zo belangrijk is... en dat heeft te maken met Gods reddingsplan voor deze wereld, of anders gezegd: het heeft te maken met waar wij als wereld naartoe op weg zijn. *God zal namelijk alles weer tot één maken*, zo vertelt Paulus. Deze wereld, waarin alles door elkaar ligt en door elkaar loopt, het zal weer één worden, een eenheid vormen. Dus ook al die polarisatie in ons land: al die discussies zullen een keer ophouden en de impasses zullen een keer verdwijnen en al die splinterpartijen zullen niet meer nodig zijn. En al die fronten en dat tegenover-elkaar-staan in de wereld, het zal een keer ophouden. Dan zal er eindelijk vrede zijn. Harmonie. Shalom. Kan je je het voorstellen?

Dat alles-tot- een-brengen zal wel door het oordeel heen gaan. God zal de wereld en de mensen op deze wereld oordelen. 'Wie kan dan staande blijven', zo klinkt een sidderende roep in het laatste Bijbelboek Openbaring. Maar het oordeel over deze wereld is in handen van Degene Die Zelf het oordeel voor deze

wereld heeft ondergaan: Jezus Christus, de Gekruisigde. In Hem en door Hem zal alles tot één worden.

Daarom citeerde Paulus in vers 8 ook Psalm 68, want dat is een overwinningspsalm waarin wordt bezongen dat God alle vijanden zal verslaan en alles en iedereen Hem de eer zal brengen. God zal eenmaal alles weer heel maken, tot een eenheid maken, door en in Christus. En daarom sprak Paulus in het eerste hoofdstuk zijn brief over het 'mysterie' van God om *in de bedeling van de volheid van de tijden alles weer in Christus bijeen te brengen, zowel wat in de hemel als wat op de aarde is* (Ef. 1,10).

Nou, bovenstaande dingen zijn allemaal best ingewikkeld, maar ik hoop dat je iets ervan zult onthouden waarom die eenheid zo belangrijk is voor ons als kerk. De eenheid is zo belangrijk, omdat God één is. Omdat onze Heere één is en Zijn Lichaam één is. En wij hebben de taak om als onderdeeljes van Zijn lichaam iets te laten zien van die ene Heer in deze wereld. En om ook iets te laten zien van Zijn toekomst, als Hij straks alles tot één zal maken. De gemeente, de kerk is dus wat dat laatste betreft een soort maquette, een schaalmodel. Als er vroeger plannen waren om een groot gebouw te maken, dan werd er eerst een schaalmodel gemaakt van dat gebouw: in het heel klein kon je dan zien hoe het er straks in het groot uit zal komen te zien. Nou, zo zijn wij als gemeente bedoeld. Als een schaalmodel. Wij hebben in het heel klein iets te laten zien van het grote werk dat God straks zal voltooien: de eenheid van alles wat is, als alles in Christus tot één zal worden gebracht.

Waaruit bestaat die eenheid?

Nu het volgende punt. Die eenheid is dus enorm, maar dan ook enorm belangrijk. Maar waar hebben wij het over als wij het over 'eenheid' hebben?

Eenheid in God

Nu, de eenheid met elkaar komt via een omweg tot stand. Of beter gezegd: het komt via *de Weg* tot stand, de Weg, de Waarheid en het Leven. De eenheid waar wij het over hebben, is een eenheid in Christus, een eenheid in God... en niet een eenheid omdat wij zo goed bij elkaar passen en hetzelfde denken of hetzelfde voelen.

Als Jezus, vlak voor Zijn sterven, tot Zijn Vader bidt om eenheid voor Zijn leerlingen – Jezus heeft dus voor onze eenheid gebeden, dat vind ik zo iets indrukwekkends..., het was Zijn eigen gebedspunt! - als Jezus vlak voor Zijn sterven tot Zijn Vader bidt om eenheid voor Zijn leerlingen, dan vraagt Hij (Joh 17: 21): 'dat zij allen één zullen zijn, zoals U, Vader, in Mij, en Ik in U, dat ook zij in Ons één zullen zijn.' De eenheid in God Zelf – eenheid tussen Vader en Zoon – en de eenheid tussen u/jou en die ander heeft dus alles met elkaar te maken. Die verbinding met die ander naast je in de kerk, dat is dus geen natuurlijke verbinding, geen menselijke verbinding, maar een verbinding met elkaar... *in God!* En dat maakt het een heel kostbare en bijzondere eenheid. En daardoor hoeft het ook niet zo problematisch te zijn dat die ander heel anders is, een heel andere leeftijd, een ander geslacht, een ander karakter, of een ander kerkgenootschap, in God vallen deze dingen weg. Ik ben met die ander verbonden *in God*..., in Christus.

Die verbinding hoeft je dus niet zelf te leggen, tot stand te brengen..., je hoeft hem zelfs niet eens altijd te voelen..., die verbinding is een geschenk, van God uit. Je mag die eenheid *ontvangen* als je hier vanmorgen of ook vanavond in de Hoeksteen tijdens een kerkdienst aanwezig bent. Maar ook als je – zoals ik afgelopen week – in het ziekenhuis loopt en een christelijke verpleegkundige tegenkomt. Of als je op Opwekking bent, of als je op vakantie bent. Op vakantie – zo werd afgelopen woensdag nog op de Bijbelkring gezegd – lijkt dat soms veel makkelijker beleefd te worden: dan vallen alle kerkmuren weg en zitten al die christenen uit al die kerkgenootschappen bij elkaar in dezelfde dienst. Maar ook – heel iets anders - als je in de media leest over christenen die elders op de wereld gevangen zitten vanwege ons gezamenlijke geloof. Ook dan: je bent met hen verbonden... in God

Eenheid: een gave en een opgave

Je bent met elkaar verbonden *in God*. Dat is een geschenk, een gebedsverhoring van Jezus. Je hoeft het niet zelf te maken. Maar het is wel iets waar je naar moet zoeken om het te beleven en waarvoor je je ook moet openstellen. Dat is de andere kant van het verhaal: de eenheid is een genade van God, een gegeven..., maar het is ook een werkwoord, een proces, soms heel intensief, waarvoor je toch echt even uit je bubbel moet komen. En daarom roept Paulus de gemeente van Efeze ook op om één te zijn. Paulus roept op tot (vers 1) *een levenswandel, die de roeping waarmee u geroepen bent, waardig is*. We zijn geroepen, we hebben een roeping om iets van die

eenheid van God te laten zien en van die toekomst waarin God alles tot een zal brengen, zo vertelde ik zojuist. Vers 3: *we moeten ons beijveren (er echt werk van maken) om de eenheid van de Geest te bewaren*.

Nu, ik ga om van die eenheid werk te maken niet allerlei praktische tips geven, maar twee dingen: om die eenheid vorm te geven is meer nodig dan elke week een of twee kerkdiensten bij te wonen. Er zijn ook andere momenten nodig om het geloof te delen, om naar elkaar te vragen, om iets aan elkaar te geven van de schat van genade die wij rijk zijn. Je hoeft niet gelijk overal op en in te zitten, maar soms wordt de zondagse kerkdienst wel eens overvraagd. Alles wat wij nodig hebben - bemoediging, kracht, praktische levenslessen, goede ontmoetingen, toerusting om diaconaal en missionair te zijn, en ook nog fijne zangmomenten (en dat voor iedereen op maat) – dat kunnen wij niet uit die één of twee keer vijf kwartier op de zondag halen.

Maar daarom – zo vertelt Paulus – hebben wij allemaal ook gaven ontvangen. Gaven om in te zetten binnen de diensten en buiten de diensten. Nadat Paulus zeven keer het woordje 'één' heeft genoemd, zegt hij namelijk gelijk (vers 7): *'maar aan ieder van ons is de genade gegeven naar de maat van de gave van Christus'*. Iets eenvoudiger gezegd: ieder van ons heeft een stukje genade ontvangen, zoveel en zo groot als de Heere Jezus dat goed heeft gedacht. En dat stukje genade wat jij hebt gekregen, dat heb je gekregen om iets met dat thema 'een-zijn-met-elkaar' te kunnen doen. De vraag is daarom: hoe kan u, hoe kan jij, jouw stukje genade gebruiken om die eenheid te bewaren, op te bouwen, te versterken, te versieren misschien? Jouw stukje genade – waar moet je aan denken? – jouw vrije tijd naast je schoolwerk en andere taken. Uw stukje genade: de bestaansmiddelen die u heeft, uw bezittingen. Maar ook: je talenten. Je creativiteit. Je geduld met anderen. Je luisterend oor. Je geloofsvorming. En ook: wat je hebt geleerd in het geloof, je geloofsvorming, houdt dat alsjeblieft niet voor jezelf. Hoe kan je dat stukje genade omwille van de eenheid inzetten? Dus niet om zelf te shinen. Om zelf tot bloei te komen. Of om eindelijk dat eens in te brengen in de kerk wat je zelf eigenlijk mist. Nee: *voor die ander. Voor het geheel*. Al die lidmaten (ledematen) van het lichaam zijn bedoeld om het geheel van het lichaam te laten functioneren.

Eenheid: waarheid en liefde

De eenheid die zo enorm belangrijk is, is dus een gave en een opgave. De eenheid is een gegeven – een-zijn-in-God – maar die eenheid is ook een proces. Een proces van zoeken, proberen, leren, je ervoor in zetten en je ervoor openstellen.

Maar dan ook nog een tweede woordpaar om die eenheid profiel te geven. Het andere woordpaar wat ik tenslotte wil noemen is: *waarheid en liefde*. Het gaat in de eenheid, waar Paulus zo vurig ons toe aanspoort en die voor een christelijke gemeente zo belangrijk is, ten diepste om *waarheid en liefde*.

Allereest dat woord 'waarheid' maar. Alhoewel ik dit woord lastig vind om te bespreken, want wat hebben wij elkaar in de kerkgeschiedenis met 'de waarheid' om de oren geslagen. Er zijn gezinnen gescheurd vanwege de al of niet ware waarheid, er moesten verkeringen uitgemaakt worden, men kwam niet meer bij elkaar op verjaardagen en noem al de Nederlandse kerkelijke

sores maar. Maar we kunnen niet om het woord 'waarheid' heen. Het doel van al onze inspanningen, maar ook de reden waarom God al die gaven aan de gemeente geeft, is – zo noemt Paulus in vers 13 – *dat wij allen komen tot de eenheid van het geloof en van de kennis van de Zoon van God*. En Paulus gaat verder: *zodat wij niet meer heen en weer geslingerd worden door de golven en meegesleurd door elke wind van leer... maar door ons in de liefde aan de waarheid te houden, in alles zouden toegroeien naar Hem Die het Hoofd is, Christus*.

Ook al die gaven die Paulus noemt (vers 11) – apostelen, profeten, evangelisten, herders en leraars – ze hebben allemaal met de waarheid te maken. De apostelen staan voor de traditie, het Apostolisch waarachtige geloof. De profeten hebben als taak om de waarheid te vertolken met het oog op het nu, profeten doorlichten de tijd. Evangelisten verkondigen de waarheid van het geloof. En de herders en leraars hebben als taak om leiding te geven en de kerkelijke kudde te voeden en bij de waarheid te houden. Want het gevaar is inderdaad – zoals Paulus zegt - dat wij als gemeenten anders zoals een stuurloos schip op zee wat ronddobberen of met alle winden meewaaïen. Ronddobberen, meewaaïen, want het is ontzettend moeilijk om te beseffen wat die onderstroom van de samenleving met je doet, hoe sterk die is. Je merkt het soms pas als je in aanraking komt met een christen uit een heel andere traditie of uit een ander land. Dan kom je soms tot de ontdekking hoe wij als christenen hier ontzettend verwesterd zijn in ons denken en doen, hoe materialistisch, individualistisch, bezig met onze eigen rechten, enzovoort. Maar goed, nu noem ik wel heel veel grote dingen, het gaat om: heel dicht bij de waarheid blijven. En die waarheid, dat is: Christus. Hij is de Weg, *de Waarheid* en het Leven.

Een broeder uit een CGK-gemeente elders in het land legde het jaren geleden eens zo aan mij uit. Hij zei: 'het is als met de spaken van een wiel. In het midden van het wiel zijn die spaken heel dicht bij elkaar. Aan de rand van het wiel zijn de spaken veel verder uit elkaar.' Nu, zo moeten wij elkaar bij Christus vinden. Hij is het midden, het centrum. Daar moeten wij zijn. Daar moeten wij het over hebben. Want dan blijven wij dicht bij elkaar... en dicht bij de waarheid. En hoe verder de thema's afstaan van de kern van ons geloof – bijvoorbeeld gender, evolutie, kerkvormen, muziekmaken – hoe verder wij als spaken van het wiel van elkaar afstaan.

Laten wij het daarom vooral veel over Jezus Christus hebben met elkaar. Als wij het hebben over de kerkdiensten en de preek: wat heb je over Christus gehoord, of aan Hem willen geven in de dienst? Als wij het hebben over hoe wij als christenen hebben te leven: hoe ga jij morgen Jezus volgen, hoe doe je dat eigenlijk? Als je het hebt over deze wereld, of over de toekomst: vergeet Christus niet. Als je met elkaar bidt aan tafel: laat in de woorden die je zoekt Jezus je doel zijn, je verlangen.

Zoek met elkaar die waarheid. Deel die. Verdiep je erin. Laat die prachtige schat die wij hebben als gemeente niet onaangeroerd. Ik weet van jongeren uit onze gemeente die elke dag een stukje uit een dagboek of uit de Bijbel lezen. Misschien omdat het van hun ouders moet, maar: kostbaar! Een challenge voor de andere jongeren. Op de senioren-Bijbelkring wordt er met

elkaar gezocht, gelezen en gedeeld. En zo zijn er nog zoveel andere gezamenlijke en persoonlijke manieren om ervoor te zorgen dat wij de waarheid vasthouden.

De eenheid die zo enorm belangrijk is voor een gemeente, die eenheid krijgt vorm in waarheid... en in liefde. En daarom roept Paulus gelijk aan het begin van het hoofdstuk op tot nederigheid en zachtmoedigheid, tot geduld en het elkaar verdragen. Liefde heeft alles met gevoel te maken, met vreugde, met ervaring..., maar het is – net zoals dat woord 'eenheid' – een werkwoord. Werk aan die liefde! Vanuit de liefde van Christus, waar je elke dag van mag leven.

Vertrouwenspersonen

Nu, om deze kwetsbare liefde te beschermen... en om daardoor ook de eenheid in de gemeente te bewaren... zullen binnen de Ichthusgemeente vertrouwenspersonen worden aangesteld. (Zoals deze ook in de Hoeksteengemeente al zijn aangesteld.) Want de eenheid moet zuiver zijn: er mogen geen dingen omwille van de eenheid en de liefde onder het tapijt worden geschoven. ... En als die nederigheid en de zachtmoedigheid waar je je best voor doet ervoor zorgt dat een ander stelselmatig over je grenzen gaat in de gemeente, dan moet daar een halt toe worden geroepen. ... En als je als ledemaat je niet veilig voelt en daardoor niet kan functioneren in het lichaam, dan moet er een beschermde ruimte zijn om dat met iemand te kunnen bespreken. We hebben daarvoor een predikant, we hebben ouderlingen, maar we hebben straks dus ook vertrouwenspersonen die zelf geen onderdeel zijn van de gemeenteleiding.

Samenvatting

We gaan straks deze vertrouwenspersonen installeren, maar nog even die kernwoorden uit de preek naar voren halen:

Die eenheid van van gemeenteleden, van gemeenten onderling, de eenheid van de kerk, die eenheid is zo belangrijk, want God is één. Het lichaam van de Heere Jezus is één. En straks zal in Gods toekomst alles tot één worden gebracht in Christus.

Die eenheid hoeven wij niet te maken..., maar wij moeten er wel werk van maken. Een geschenk: één in God. Maar ook een proces, intensief en veel vergend.

Eenheid in waarheid, met Christus als het centrum, Hij is de waarheid en het leven.

Eenheid in waarheid en liefde. Liefde voor de ander... en voor Christus.

Zullen wij ons ervoor inzetten?

